

Ελεύθερο είναι μόνο το αναβαθμισμένο δημόσιο και δωρεάν Πανεπιστήμιο

Η Σύσπειρωση Πανεπιστημιακών εκφράζει τη σθεναρή αντίθεσή της ενάντια στις εξαγγελίες της Κυβέρνησης για το νέο σχέδιο νόμου με την ονομασία «Ελεύθερο Πανεπιστήμιο» με κύριο στόχο την ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων, κατά παράκαμψη του άρθρου 16 του Συντάγματος. Θεωρούμε ότι:

1. Η ίδρυση «ελεύθερων», «μη-κρατικών» ή «μη-κερδοσκοπικών» Πανεπιστημίων έχει ως ξεκάθαρο στόχο τη δημιουργία ιδιωτικών κερδοσκοπικών επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που κατ' ευφημισμό θα ονομάζονται Πανεπιστήμια υπό την κάλυψη του παραρτήματος ενός ξένου Πανεπιστημίου. Πρόκειται για μια πορεία εμπορευματοποίησης της ανώτατης εκπαίδευσης προς όφελος συγκεκριμένων επιχειρηματικών ομίλων.
2. Το επιχείρημα της κυβέρνησης ότι δεκάδες χιλιάδες Έλληνες σπουδάζουν στο εξωτερικό με σημαντικό αντίκτυπο στο ισοζύγιο πληρωμών της χώρας είναι ανυπόστατο. Η κυβέρνηση συνέβαλε καθοριστικά στον αποκλεισμό τουλάχιστον 20.000 υποψήφιων φοιτητών/τριών ετησίως, εδώ και τρία χρόνια, από τα δημόσια Πανεπιστήμια μέσω της επιβολής της ελάχιστης βάσης εισαγωγής. Μαζί με την εξόφθαλμη επαγγελματική αναγνώριση των τίτλων σπουδών των ιδιωτικών κολλεγίων κατασκεύασε την ανάγκη για τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια, την ώρα που εκκρεμούν τα επαγγελματικά δικαιώματα αποφοίτων πολλών Τμημάτων των δημοσίων Πανεπιστημίων, τα οποία δεν έχουν ακόμα αναγνωρισθεί επίσης με ευθύνη της κυβέρνησης. Για να σταματήσει το εμπόριο ελπίδας που εγκλωβίζει τους νέους και τις οικογένειες τους αρκεί η ενίσχυση των δημοσίων πανεπιστημίων και των δημόσιων Ι.Ε.Κ. σε προσωπικό, υποδομές και χρηματοδότηση ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα καθολικής δωρεάν φοίτησης.
3. Το επιχείρημα της κυβέρνησης ότι η δημιουργία ιδιωτικών Πανεπιστημίων θα συνεισφέρει στην αναβάθμιση των δημοσίων πανεπιστημίων, λόγω ανταγωνιστικότητας, είναι εξίσου ασύστατο και ανήκουστο. Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης το ακαδημαϊκό επίπεδο των δημοσίων Πανεπιστημίων είναι σαφώς ανώτερο από αυτό των ιδιωτικών, όπου τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια υστερούν κατά πολύ των δημοσίων όσο και στις προτιμήσεις των φοιτητών/τριών που κατά 80% επιλέγουν τα δημόσια Πανεπιστήμια. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή εμπειρία επιβεβαιώνει ότι τα ιδιωτικά Πανεπιστήμια θεραπεύουν κατά τεκμήριο πολύ στενούς επιστημονικούς κλάδους και συμβάλλουν ελάχιστα στην έρευνα, κατά συνέπεια δεν συνεισφέρουν στην ευρύτερη ακαδημαϊκή αναβάθμιση και στην παραγωγή πρωτοπορίας στις επιστήμες και στις τέχνες. Επομένως, εκείνο που έχουν πραγματικά ανάγκη τα ελληνικά δημόσια Πανεπιστήμια είναι η ουσιαστική ενίσχυσή τους ώστε να ανταγωνιστούν και να συνεργαστούν με τα Πανεπιστήμια του εξωτερικού και όχι να εγκλωβιστούν σε μια ελλαδο-κεντρική συνθήκη.
4. Η κυβέρνηση επιδιώκει τη μεταφορά πόρων από το δημόσιο εκπαιδευτικό σύστημα σε ιδιώτες, όπως έκανε και στο δημόσιο σύστημα υγείας με τις γνωστές καταστροφικές για τη δημόσια υγεία επιπτώσεις. Η δημόσια και δωρεάν εκπαίδευση, που έχει ήδη τρωθεί, θα συρρικνωθεί περαιτέρω. Η δρομολογημένη αυτή πορεία οδηγεί νομοτελειακά στη γενίκευση επιβολής διδάκτρων και στα δημόσια Πανεπιστήμια. Ωστόσο, παρά τη σχεδιασμένη πολιτική υποχρηματοδότησης και υποστελέχωσης των δημοσίων

Πανεπιστημίων μας, όπου σημειώνεται η χειρότερη αναλογία φοιτητών προς διδάσκοντες σε όλη την Ευρώπη, το ελληνικό δημόσιο Πανεπιστήμιο αποτελεί ακόμα και σήμερα μία από τις φωτεινές εξαιρέσεις σε ό,τι αφορά τις επιδόσεις του ως εκπροσώπου της χώρας σε διεθνές επίπεδο και αποδεικνύει ότι η χώρα έχει ισχυρές αναπτυξιακές δυνατότητες αν υπάρξουν ουσιαστικές πολιτικές υποστήριξής τους.

5. Το άρθρο 16 βάσει του οποίου αναπτύχθηκαν τα δημόσια Πανεπιστήμια ως αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, με κύριο στόχο την παροχή δωρεάν ανώτατης εκπαίδευσης και την ανάπτυξη της έρευνας, συνετέλεσε στην άνοδο του μορφωτικού επιπέδου της ελληνικής κοινωνίας, στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων, στην ενίσχυση της δημοκρατίας και στην ανάπτυξη της οικονομίας. Στην παρούσα συνθήκη όπου όσοι σπουδάζουν σε άλλη πόλη αντιμετωπίζουν ήδη δυσθεώρητα κόστη στέγασης και διαβίωσης, η ίδρυση ιδιωτικών Πανεπιστημίων όχι μόνον δεν αποτελεί λύση για την οικονομική δυσπραγία που δυσκολεύει τις συνθήκες φοίτησης αλλά θα δώσει τη χαριστική βολή για τα περιφερειακά Πανεπιστήμια, τα οποία η χώρα έχει ανάγκη για να αντιμετωπίσει τον υδροκεφαλισμό της Αθήνας και τη μεγάλη υποβάθμιση ολόκληρης της υπόλοιπης χώρας.
6. Ο τρόπος με τον οποίο η Κυβέρνηση μεθοδεύει τη δημιουργία των ιδιωτικών Πανεπιστημίων δεν είναι μόνον ατελέσφορος για την οικονομική ανάπτυξη, είναι κατά κύριο λόγο επικίνδυνος για τη δημοκρατία και το Σύνταγμα. Είναι ανήκουστο ο Υπουργός Παιδείας να ονομάζει το νομοσχέδιο «Ελεύθερο πανεπιστήμιο», υπονοώντας έτσι ότι τα ιστορικά Πανεπιστήμια της χώρας, αυτά στα οποία γαλουχήθηκαν γενιές άξιων επιστημόνων είναι ανελεύθερα ή δέσμια ιδρύματα που υπόκεινται στο κρατικό μονοπώλιο. Με βάση το Σύνταγμα, αλλά και την έως τώρα λειτουργία τους, τα Πανεπιστήμια της χώρας είναι δημόσια και όχι κρατικά, αυτοδιοίκητα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, υπηρετούν τις αξίες της κριτικής σκέψης και της ελευθερίας της έκφρασης, την προαγωγή της επιστήμης, της γνώσης και των τεχνών. Είναι εξίσου ανήκουστο ο Υπουργός Παιδείας να διατυπώνει το επιχείρημα ότι το άρθρο 16 του Συντάγματος είναι χουντικής έμπνευσης και ότι το Σύνταγμα της χώρας φαντάζει σαν ένα απολιθωμένο σύνολο διατάξεων και επομένως, μπορεί να παρακάμπτεται ή να ερμηνεύεται ανάλογα με τις διαθέσεις της εκάστοτε κυβέρνησης. Εντούτοις, το άρθρο 16 του Συντάγματος σε ό,τι αφορά την ανώτατη εκπαίδευση είναι απολύτως ξεκάθαρο και δεν επιδέχεται παρερμηνειών. Αναφέρει ρητά ότι «Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται αποκλειστικά από ιδρύματα που αποτελούν νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου με πλήρη αυτοδιοίκηση...». Επομένως, το Σύνταγμα δεν επιτρέπει ούτε τη σύσταση ούτε και λειτουργία παραρτημάτων ξένων Πανεπιστημίων. Κάθε άλλη ερμηνεία του Συντάγματος στο εν λόγω άρθρο, δεν είναι απλώς πονηρός νομικός ακροβατισμός, είναι πρωτίστως επικίνδυνη για τη Δημοκρατία.

Για τους παραπάνω λόγους η Συσπείρωση Πανεπιστημιακών θα βρίσκεται στην πρώτη γραμμή για την υπεράσπιση του δημόσιου Πανεπιστημίου και καλεί όλη την ακαδημαϊκή κοινότητα να αντιδράσει σθεναρά στα κυβερνητικά σχέδια ίδρυσης ιδιωτικών Πανεπιστημίων.

Ελεύθερο είναι μόνο το αναβαθμισμένο δημόσιο και δωρεάν Πανεπιστήμιο.

28/12/2023